

K NEJVYŠŠÍCH PATRECH SBĚRATELSKÝCH STRUKTUR ČS. POŠTOVNÍ HISTORIE (3)

HOZEN DO VODY ANEB UKAŽ, CO UMÍŠ

Ohled po Palkoskově pověření mé osoby redaktorství ústředního zpravodaje komise a po první (únorové) schůzi staronové komise specializovaných oborů (KSO) jsem se pustil do svěřené činnosti. Nevadilo mi, že zápisy neobsahovaly oficiální jmenování. Zdůvodnil jsem si to, že nějaké důvody k tomu byly. Měl jsem slovo dezignovaného předsedy a to něco znamená. Později jsem se přesvědčil, že nikoliv. Naše setkání vyšlo nejčastěji z pracovních či časových důvodů. Situace byla povážlivá. O historii komise jsem věděl velmi málo, o tom, jak a kdo tiskne zpravodaj už vůbec nic. Redakční zásobník příspěvků nebyl a stejně, i kdyby byl, zel by prázdnotou. Sháněl jsem stará čísla zpravodaje, nebyla k mání...

Andělé strážní se našli. Antonín Vorlíček, tehdy při časté nepřítomnosti předsedy hybná síla rozvoje a činnosti klubu, mi poradil kontakt nad kontakty – dr. Karla všetečku, čelna klubu, vášnivého sběratele výplatních otisků a denních razítek, zejména pražských všech dob. Však Poštovní muzeum se pyšní jeho exponátem „Razítka Prahy“, které mohou návštěvníci vidět v přízemí v hlavní síni v několika ocelových rámech. Slovo dalo slovo a navštívil jsem jej v jeho vinohradském bytě, kde mne přijal v ušáku. Ulice se jmenuje U Kanálky, dům měl číslo 1, byt byl v přízemí. Obdržel jsem torza zpravodajů, která Karel Všetečka plnil seznamy výplatních otisků po roce 1945. Musela to být nesmírná práce. Bylo nutno otisky popsat, tisk byl cyklostylem, obrázky nešly tisknout. Seznamy doplňoval autor různými informacemi. Měl jsem představu. Byly to Zpravodaje z let 1970 – 1974. Pak se komise zastavila, existovala, ale nefungovala. Navíc Karel Všetečka postupně ztrácel zrak až úplně oslepl. Smůla, která by se filatelistovi neměla stát. Záliba skončila. Do dneška lituji, že v té době nebyly kompakty, snímek Karla Všetečky jsem si neudělal a při psaní mých memoárových knížek jsem na jeho fotografii nikde nenarazil. Druhým, který mi podal pomocnou ruku byl Václav Mahovský, sběratel R-nálepek a člen klubu 00-15. To byl ten, který ode mne přebíral matrice v konečné podobě a nosil je do svazové tiskárny k tisku. Poté mne informoval, že tisk je hotov a nejčastěji netříděný končil v balících v budově sekretariátu SČF v Celetné 26, kde jsem strávil čas jeho snášením a sešíváním. Poté jsem jej přenesl domů a po vložení do obálek na poštu. Nesmírná ráce pro jednoho člověka. Tak to vydrželo až do začátku 90. Let, kdy jsem se vzdal pozic v nejvyšších patrech čs. poštovní historie. Do dneška nechápu, že jsem neklekl.

Jak jsem se zmínil, problémem bylo, že v redakčním zásobníku nebyl jediný příspěvek. To byl velký problém. Porto jsem hned v prvním čísle oznámil výzvu k zasílání článků a informací. První číslo naplnili kolegové vedoucí sekcí a předseda svou klasifikací a informací o kutnohorské výstavě, která ten rok konala. Po výzvě jsem si nemusel stěžovat. Příspěvky začaly chodit. Nápomocný byl i Jiří Nekvasil, filatelista par excellence s milých vztahem k mladým. Velký publicista na témata, která nebyla stokrát opakovaná a okoralá. A vůbec nepsal nudně. Jestli někdo přitáhl mladé k filatelii, tak to byl on. Do dneška nechápu, proč cena za literaturu v české filatelii nenese jeho jméno. Byl to pojem a do dneška na něj všichni vzpomínají v dobrém. Příspěvky začaly docházet, ale ouha. V první polovině roku 1976 Vr. Palkoska přišel s čistícím procesem, na jeho konci nebylo světlo za tunelem plným různých oborů specializovaného zaměření, ale klasifikace poštovní historie a připojené celiny. Došlo čištění této sběratelské a výstavní třídy. Řada oborů vypadla a my ztratili řadu osobností. Příkladem vypadly perfiny. Z toho byl smutný zejména náš tajemník Vojtěch Maxa, velká osobnost světa perfinů. Oficiálně se dozvěděl, že „perfiny nemají s poštovní historií nic společného, leda ty dírký...“. Do zatracení zmizely Lodní pošty známého sběratele Pražáka. A opět s vysvětlením: „Copak má Československo moře?“. Lodní pošty rakousko – uherského námořnictva, na nichž udělali slávu a kariéru sběratelé, které se dostali pod ochranná křídla poštovní historie o něco později. Analogické pohlednice byly též vyobcovány a hledaly střechu nad hlavou. Došlo ke kompletní a přísné čistce. Z oborů, které se nazývaly „obory na okraji – Am Rande Branchen“, nezbylo v nové komisi vůbec nic. Do dneška panuje řada nejasností, o čemž se můžeme přesvědčit na výstavách. Ale vraťme se ke zpravodaji a jeho osudu.

PRVNÍ ČÍSLO VYŠLO V ČERVNU 1976

První číslo pod názvem „Zpravodaj komise specializovaných oborů (poštovní historie a celin) vyšlo v červnu 1976, tedy takže více jak tři měsíce po znovuoobnovení komise.

Nastal problém, kdo je obdrží. Adresář pomyslných členů komise asi dříve existoval, ale nebyl k mání. Prostě nebyl. Krajší gestoři ještě v té době neexistovali. Redaktor Filatelie ing. Vítězslav Houška mi otisk krátkou zprávu o vydání. Při té příležitosti jsme se s tímto milým a inteligentním člověkem seznámili a popovídali si. Nevím, ale měl jsem dojem, že si myslel, proč jsem do takové pozice vlezl. Jeho pohled byl tázavý, zeptal se až po letech, kdy nám byl velmi nápomocný při tisku Bouškových a mých katalogů ve Filatelistických sešitech. Píši o tom v nedávno vydané memoárové knize „Frankotypisté“. Povinné výtisky byly jasné, a že jich bylo. Musím však uvést, že i od kolegů z ostatních komisí a sekcí jsem poctivě dostával jejich zpravodaje, z nichž jen pramálo se dalo přetisknout či použít jako informace. Poštovní historie se nenosila. Až později s tím, jak tato třída získala vysoké postavení v rámci FIPu. Část produkce jsem rozdělil vedoucím sekcí pro jejich členy. A část jsem měl pohotovostně připraveny k rozdáni na požádání.

První číslo bylo atraktivní, neboť nahrály mne čtyři okolnosti, které jsem využil až barnumsky:

1/ Rok 1976 byl rokem, kdy jsem si připomněli **450 let organizovaného poštovníctví v českých zemích, lup, a tučný nápis byl na titulce,**

2/ Rok 1976 přinesl specializovanou výstavu – **Celostátní výstavu specializovaných oborů (poštovní historie a celin) KUTNÁ HORA 1976, kde se velmi angažoval pozdější gestor poštovní historie a celin ve Středočeském kraji velký přítel Miroslav Forman. Tato osobnost, s kterým a ještě s Vojtou Maxou jsme tvořili nerozlučnou trojici, a nejen na výjezdem za poštovní historií. Do dneška si čtu jeho humorné krásné dopisy. Však jsou na čestném místě v mém osobním archivu. Ten byl jeden z hlavních, kteří se zasloužili o reklamu vycházejícího zpravodaje. Takže do filatelistického nebe zdravím, Mirku,**

3/ Do prvního čísla přispěla **sběratelská esá československých specializovaných oborů** a čs. filatelie – Vr. Palkoska a zejména Vojta Maxa, Jiří Nekvasil a dezinovaný vedoucí sekce razítek ing. Emil Votoček, autor našich reprezentativních monografií razítek. Nepodceňuji ani ostatní kolegy – Mahovského, Boušku, Kukačku a další, ti byli též známí, ale mezi svými. To byla též síla podporovatelů, vždyť jen R-nálepkařů u nás v době, kdy jsem vedl komisi poštovní historie a celin jich byl skoro pět set. Tradice jev tradice a jména jako Papík, Kratochvíl a další ty též táhnou. Škoda, přeškoda, že v roce 2018 ukončili svou činnost...Své vykonal i ing. Miroslav Polišenský a jeho jméno. Jako předseda komise v předchozích letech sice moc nezazářil, ale historii poštovníctví rozuměl a navíc prospělo i jméno jeho bratrance, významného historika a publicisty,

4/ I nestor čs. filatelie, zakladatel a čestný předseda klubu 00-15, první předseda této komise a snad i několikanásobný místopředseda SČF Václav Nebeský udělal své.

Toto byly podpůrné faktory, na nich jsem však nemohl stavět. Vydávání zpravodaje se muselo podpořit prací všeho druhu jako u Sekorova Brouka Pytlíka.

Zpravodaj vyšel v rozsahu 23 stran, výtisku snad bylo několik set, to už si nepamatuji. Poté, co jsem vše sestavil, zredigoval, přepsal na blány a předal k tisku. Nemilosrdná uzávěrka byla 21. 4. 1976, číslo spatřilo světlo světa v červnu 1976. Formát A4, tisk cyklostylem. Sám jsem zpravodaje snesl, dal do obálek, odnesl na poštu a odeslal.

Do dneška mám dvě krabice ohlasů, mezi nimiž je hodně z tohoto období. Někteří ze čtenářů se stali každotýdenními psavci. Nejvíce mi utkvěl v paměti pan Rudolf Kurian ze Slovenska. To bylo dopisů, to bylo příspěvků, řadu jsem jich otiskl. Navíc i mí kolegové mi je rádi předávali a to se škodolibým úsměvem. Slovenské příspěvky se tiskly v originále, nepřekládal jsem je, slovenština byla druhým jazykem v naší společné zemi.

OBSAH PRVNÍHO ČÍSLA

První číslo bylo dle mého názoru velmi reprezentativní. Některé příspěvky budu na sobním webu otiskovat. Vr. Palkoska napsal úvod, já jsem uvedl personální obsazení funkcí, předseda dodal klasifikaci. Přispěli i vedoucí sekci a pochlubili se svými plány činností na rok 1976 – Polišenský (historie poštovníctví), Maxa (razítka poštoven), Kukačka (příležitostná a propagační razítka), Bouška (výplatní otisky), Mahovský (RN), Nekvasil (celiny). Otiskl jsem i informace o výstavě v Kutné Hoře a několik aktuálních zpráv. V. Mahovský přispěl tradičními změnami poštovního provozu. Vše v tomto čísle bylo – identita vydávající entity, činnost, program, filatelie, Filatelie bylo málo, ale takto sestavený zpravodaj musel vyjít. Zpravodaj byl vřele přivítán a lidé si začali psát o zpravodaje a řada z nich připojila i ofrankované obálky. To se stalo povinností v pozdějších dobách.

PŘEDSEDOVA SLOVA VŠE ZARÁMOVALA

Komise specializovaných oborů (poštovní historie a celin) obnovila po dvouletém odmlčení opět svou činnost. Obnovuje vydávání svého pravidelného Zpravodaje, jehož poslední číslo vyšlo koncem roku 1973. Naším přáním je, aby Zpravodaj byl nejen zrcadlem činností jednotlivých sekcí (pracovních skupin), ale i jejich krajských skupin, aby v něm byly yuverejňovány dílčí poznatky z jednotlivých sběratelských oborů, pro něž není místo ve svazovém časopise FILATELIE“.

CÍLE VELKOLEPÉ, ALE KDO NEZAŽIL, NEUVĚŘÍ GALEJÍM A OTÁZKA: VYDRŽÍME?

Cíle veliké, ale bylo s velkým „A“. Co autoři? Budou, vždyť příspěvky nehonorujeme ničím. Co příspěvky. Budou kvalitní? A budou vůbec.

Hodně pomohly poštovně historické aktivity, které se vzápětí konaly a nominovaní krajsí gestoři. Po nějaké době začaly přicházet příspěvky.

S vděčností vzpomínám na první přispěvatele, rád je v dalších epizodách zmíním. Řada z nich zůstala věrnými až do roku 1989, kdy jsem tuto činnost ukončil předáním mého dítěte – zpravodaje „Postilión“ následovníkům z Českomoravské společnosti pro poštovní historii.

V příštích pokračováních přiblížím zpravodaje některými materiály a též se vrátím k práci komise. Nadšení jsem musel mít velké. Bylo jasné, že vše zabere mnoho času, někdy vše bylo nad lidské síly. Po každém zkompletování zpravodajů jsem šel liduprázdnou Celetnou ulicí ze sekretariátu, kde jsem si dost máknul, byl jsem obtížen plnými taškami s tím, že jsem i druhý den tužil svaly cestou na poštu. Odměnou byly díky některých čtenářů. A to mne drželo.